三國演義

一

HÁROM KIRÁLYSÁG

HÁROM KIRÁLYSÁG

(LUO GUANZHONGNAK TULAJDONÍTOTT REGÉNYES TÖRTÉNET)

I. KÖTET

BUDAPEST, 2019

FORDÍTOTTA:

HORVÁTH OLIVÉR PÉTER
NÉMETH BÁLINT

A FORDÍTÁS CHARLES HENRY BREWITT-TAYLOR 1925-BEN MEGJELENT ANGOL NYELVŰ VÁLTOZATA ÉS A CHANGJIANG LITERATURE PRESS 2014-ES KIADÁSA ALAPJÁN KÉSZÜLT.

SZAKLEKTOR: DR. BÁRDI LÁSZLÓ

ANYANYELVI TANÁCSADÓ: LI GUO PING (李国平)

AZ ELŐSZÓT ÍRTA: DR. SALÁT GERGELY

A SZÖVEGET GONDOZTA: HORVÁTH MÁRK

A TÉRKÉPEKET KÉSZÍTETTE: HORVÁTH MIKLÓS MÁRK

GRAFIKAI ELEMEK: STOKINGER ZOLTÁN ÉS HORVÁTH MIKLÓS MÁRK

SZERKESZTÉS ÉS TÖRDELÉS: NÉMETH BÁLINT

ELSŐ KIADÁS

CAETA KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST, 2019.

A FORDÍTÓK ÉS A KIADÓ MUNKATÁRSAI SEGÍTSÉGÜKÉRT ÉS TÁMOGATÁSUKÉRT KÖSZÖNETÜKET SZERETNÉK KIFEJEZNI AZ ALÁBBI HÖLGYEKNEK ÉS URAKNAK:

BÁLINT ANDRÁS ARNOLD, BAGI JUDIT, BRUNNER BOGLÁRKA, BRUNNER TIHAMÉR, CSANAKY TIBOR, CSISZÁR TAMÁS, CSIRKE TIBOR, DEÁK ATTILA, ERDŐS ATTILA, FEHÉR GÁBOR GERGŐ, KERESZTES MÁRK, KISS ÁRON †, KOLLER DOMONKOS, KOVÁCS LAJOS, MERCZ BALÁZS, OLÁH ISTVÁN, HORVÁTH ZOLTÁN, HORVÁTH FERENC EMIL, HORVÁTH JÓZSEF †, HORVÁTH MIKLÓS BALÁZS, NAGY ANDRÁS, NAGY BALÁZS, NYÚL VIKTOR, UHERKOVICH ÁRON, POHLY JÁNOS †, RIMÁR MIKLÓS, TAKÁCS ILDIKÓ, SZOLGA RÓBERT, STOCKER MIKLÓS GYÖRGY, STOCKER PÉTER, SZVITACS MIKLÓS, TENCZ KÁROLY, TÓTHNÉ VARGA HAJNALKA, WITTENBERGER ZOLTÁN

A három királyság története (*Sanguozhi yanyi* vagy *Sanguo yanyi*) több mint fél évezrede egész Kelet-Ázsiában az egyik legismertebb és legtöbbek által olvasott könyv. Nemcsak Kínában van ott valamely változata minden család könyvespolcán, de Koreában és Japánban is szerves része az általános műveltségnek. Kínában a „négy nagy klasszikus regény" közé sorolják a *Nyugati utazás (Xiyouji)*, a *Vízparti történet (Shuihuzhuan)* és *A vörös szoba álma (Hongloumeng)* mellett, s ezek közül a legkorábbi. Hatása nemcsak az irodalomban óriási, de a hagyományos és modern populáris kultúrában is megkerülhetetlen: szórakoztató színdarabok sora járja körül egy-egy epizódját vagy szereplőjét, de feldolgozzák társas és számítógépes játékok, történelmi filmek, mangák, tévésorozatok és showműsorok is. Nem csoda, hiszen a regény kimeríthetetlen forrása a fordulatos történeteknek, érdekes karaktereknek, árulásoknak, intrikáknak, hadicseleknek, a hűség és a hűtlenség, a hatalomvágy és az önfeláldozás megnyilvánulásainak, morális dilemmáknak, jó és rossz döntéseknek és ezek következményeinek. Központi fogalma, a *yi* ('igazságosság', 'kötelességtudat', 'erény') a konfuciánus filozófia, illetve a mai kelet-ázsiai gondolkodás és értékrend egyik legfontosabb eleme. A regény hatását Kínában és a környező államokban sokan Shakespeare-nek az angol irodalomra gyakorolt hatásához hasonlítják, de valószínűleg *A három királyság* még mélyebb nyomot hagyott a kínai, japán, vietnámi, thai és koreai kultúrában.

***

A kínai regény eredete nem teljesen tisztázott. Olyan művek, amelyeket regényeknek nevezhetünk, feltehetően már a Song-korban (10–13. század) feltűntek, de az első teljes szövegek csak két dinasztiával későbbről, a Ming-korból (14–17. század) maradtak ránk. A legelterjedtebb nézet szerint a regények eredetileg a vásári mesemondók szövegkönyveiként szolgáltak, őket segítették a szövevényes történetek megjegyzésében és felmondásában. Erre utal a regénybeli 'fejezet' hagyományos elnevezése (*hui* – 'alkalom'), az, hogy a modern sorozatokhoz hasonlóan egy-egy fejezetnek mindig egy izgalmas pillanatban van vége (hogy a közönség a folytatásra is visszajöjjön), illetve a számtalan verses-zenés betét, amely az élő előadást színesíthette. Ugyanakkor sok regénynél felmerül a gyanú, hogy valójában nem előadásra szánták, hanem olvasásra, csak a szerző igyekezett úgy tenni, mintha műve mesemondó szövegkönyve lenne, ezért alkalmazta a fenti eszközöket.

A regények a nyelvezetükben jelentősen eltértek a hagyományos kínai irodalmi művektől. A valódi magas irodalomnak tartott szövegek nyelve a klasszikus kínai (*wenyan*) volt, amelynek szerepe a középkori latinéhoz

hasonlítható – csak hosszas tanulással tudta elsajátítani egy nagyon szűk réteg, a közemberek el voltak zárva a *wenyan*ben írt művektől. A regények nyelve azonban vagy a beszélthez közel álló köznyelv (*baihua* – 'tiszta beszéd') volt, vagy a klasszikus és a köznyelv keveréke, ami többek számára lehetővé tette e művek élvezetét. Ennek megfelelően az írástudó elit a regényirodalmat nem tartotta sokra, a legnagyobb regények sem kerültek be az irodalmi kánonba, afféle szórakoztató ponyvaként tekintettek rájuk. Erre utal a regények és a köznyelvi elbeszélések műfajneve: *xiaoshuo*, vagyis 'jelentéktelen beszéd'. Titokban persze az írástudó-hivatalnokok is forgatták és élvezték őket, hiszen a regényeket csak jól képzett emberek írhatták és olvashatták, s ha az elit körében nem lett volna igény szórakoztató művekre, nem alakulhatott volna ki a számottevő méretű és változatosságú kínai könyvpiac már nagyjából ezer éve. Valódi presztízsre azonban a kínai regényirodalom csak a 20. században tett szert, amikor a nyugati irodalomelméletek hatására az értelmiség felismerte, hogy Kínának is van egy rendkívül gazdag és irodalmilag értékes nagyepikai hagyománya.

A korai kínai regények sajátossága, hogy szerzőiket nem ismerjük, vagy a hozzájuk kötött személy szerzősége nem igazolható. Ez annak is köszönhető, hogy a regények jelentős része nem teljesen eredeti alkotás, hanem olyan kompiláció, amely eleve létező történeteket, ismert történelmi eseményeket, meséket és legendákat fűz össze egy hosszabb szöveggé, kiegészítve a szerző saját fantáziájának termékeivel. A szerző és mű közötti laza kapcsolatra utal, hogy – a magas irodalomnak tartott filozófiai értekezésekkel, esszékkel, versekkel, hivatalos krónikákkal stb. – szemben a regények szövege korántsem volt „szent", a könyvkiadók – akik mai kifejezéssel élve profitorientált vállalkozók voltak – ízlésük és a vélt vagy valós piaci igények szerint hozzájuk nyúltak, elvettek belőlük részeket, hozzájuk írtak vagy írattak fejezeteket, módosították a stíluson, a mondanivalón, a szomorú véget *happy end*dé alakították vagy fordítva. Ezért a legtöbb kínai regénynek több szövegváltozata is ránk maradt, és sokszor nehéz megállapítani, hogy ezekből melyik a legkorábbi, az „eredeti".

***

A fentiek *A három királyság történetére* is igazak. A könyv a legkorábbi ismert jelentősebb kínai regény, ezért nagy hatással volt a műfaj későbbi történetére. Szerzője a hagyomány szerint egy bizonyos Luo Guanzhong, akiről rendkívül keveset tudunk. Saját korából egyetlen szerző említi, aki 1364-ben találkozott vele, s három színdarabot köt a nevéhez (regényt egyet

se, és a színdarabok se kötődnek a *Három királyság* témájához). Eszerint tehát a 14. század derekán aktív drámaíró lehetett, később azonban a hagyomány a három darab mellett nem kevesebb mint hat jelentős regényt is neki tulajdonított. *A három királyság* mellett olyan klasszikust is hozzá kötnek, mint a *Vízparti történet*, mely utóbbinak társszerzőjeként tartják számon Shi Nai'an mellett, akiről szintén alig rendelkezünk megbízható információval. Luo Guanzhong életének részletei jórészt ismeretlenek; egyes kutatók szerint Taiyuanben született 1330 körül, s 1400 körül halt meg Hangzhouban; mások szerint a Shandong tartományi Dongyuanből származott, és 1280–1360 között élt. Olyan elmélet is van, miszerint két Luo Guanzhong létezett, az egyik volt a drámaíró, a másik pedig a regényíró.

A három királyság története első fennmaradt kiadása mintegy egy évszázaddal Luo halála után keletkezett, s ebben – és a mai napig az összes későbbi kiadásban – íróként Luo Guanzhong szerepel, de ez az egyetlen bizonyíték a szerzőségére. A kínai hagyományban gyakran előfordul, hogy az utókor több különböző vívmányt, alkotást, intézkedést egy-egy történelmi személy nevéhez köt, valószínűleg ez történt Luo Guanzhong és a különböző szerzőségű nagyregények esetében is. Egyedül az biztos, hogy a regény a 16. század elején már létezett.

***

A három királyság első nyomtatott kiadása 1522-ből származik, ekkor a címe még *Sanguozhi tongsu yanyi (A három királyság közönséges története)*, ennek előszava 1494-re van keltezve, de ez utóbbi dátum nem feltétlenül hiteles. Ez a kiadvány 24 kötetes, s fennmaradt néhány példányát a világ különböző nagy könyvtáraiban őrzik. Ennek a szövegnek 1690-ig számos kiadása megjelent, 10, 12 és 20 kötetes változatai is ismertek.

Igazán elterjedtté és népszerűvé azonban nem az eredeti verzió vált, hanem az a szöveg, amelyet Mao Lun és fia, Mao Zonggang dolgozott át az 1660-as években. Ők adták a ma is használatos *Sanguozhi yanyi (A három királyság története*, más fordításban *A három királyság regényes története)* címet a regénynek, a 900 ezer írásjegynyi szöveget 750 ezresre rövidítették, a szövegközi versekből többet kivágtak, többet színvonalasabb költeménnyel helyettesítettek, a stílust gördülékenyebbé tették. A művet tartalmilag is módosították azzal, hogy a Cao Cao tanácsadóit és tábornokait dicsérő passzusokat jórészt törölték, és a korábbiaknál jóval több teret szenteltek az ország Han-kor végi széthullásának, és kevesebbet a Három királyság korszak végi újraegyesítésnek. A regény szállóigévé vált kezdősorát („Ha a birodalom sokáig széttagolt, biztosan egyesülni fog, s ha sokáig egységes, biztosan szét fog hullani") is a két Mao illesztette a szövegbe a munka 1679-

Quan 222-ben Wu királyának, 229-ben császárának nevezte ki magát, ez az állam Keleti Wu néven ismert. A Három királyság korszakában tehát három olyan állam – Wei, Shu és Wu – uralta Kína területét, amelynek uralkodója magát császárnak, tehát az egész birodalom urának tartotta magát, s ennek megfelelően igyekezett a másik kettőt megsemmisíteni. Emellett saját befolyásos hadvezéreik, főhivatalnokaik, nagy földbirtokosaik hatalmi törekvéseivel is folyamatosan meg kellett küzdeniük, így a belső és külső harcok valamennyi államban folyamatosak voltak.

Wei államban a hatalom a Cao család kezéből fokozatosan átcsúszott a Sima családába, az utolsó Cao-Wei uralkodók hatalma csak formális volt. 263-ban Weinek sikerült elfoglalnia Shu-t, ezzel a három királyságból csak kettő maradt. 266-ban Sima Yan – az államot addig gyakorlatilag uraló Sima Zhao fia – lemondatta az utolsó Wei uralkodót, s maga ült a trónra, megalapítva a Jin-dinasztiát. Ez a Jin állam 280-ban megdöntötte Wu államot is, s ezzel hivatalosan is véget ért a Három királyság korszaka. A Jin teremtette egység azonban nem tartott sokáig, a dinasztiát utódlási válságok, belharcok és külső támadások sújtották. Végül 316-ban nomád törzsek egész Észak-Kínát elfoglalták, a Jin-ház maradéka Dél-Kínába menekült, s az ország megint több részre esett. A széttagoltság egészen a 6. század végéig tartott. A Három királyság néhány évtizede tehát egy több évszázados kaotikus időszak első szakaszának tekinthető.

***

Van a kínai történelemben néhány olyan eseménysor, amelyet az utókor emlékezete, az irodalmi és színházi hagyomány valami miatt különösen érdekesnek tart, ezért sokat foglalkozik vele, újra meg újra megírva ugyanazokat a történéseket, mindig újabb elemekkel kiegészítve a hivatalos krónikákból ismert tényeket. Ilyen kiemelt és sokszor feldolgozott történet Kína első egyesítése a Qin-dinasztia Első Császára által, a Han-dinasztia megalapításához vezető belháború, illetve természetesen a Három királyság korszaka, pontosabban az ezt megelőző évtizedek, a Han-dinasztia utolsó időszaka. Ezekben a történelmi csomópontokban olyan helyzetek, személyiségek, toposzok és mintázatok jelennek meg összesűrítve, amelyek minden kor számára rendkívül érdekesek és tanulságosak.

A Három királyság kialakulásához vezető háborúk már a nagyregény megjelenése előtt a mesemondók és drámaírók kedvenc témái közé tartoztak, de a Luo Guanzhonghoz kötött könyv tovább fokozta a korszak népszerűségét, amely a mai napig tart. Nem nagyon van kínai ember, aki ne ismerné fejből a regény legismertebb jeleneteit, s ne tudna álmából

felkeltve is legalább néhány tucat szereplőt felsorolni. A fiúgyerekek évszázadok óta a Három királyság hadvezéreinek csatáit játsszák újra, s ez a digitális korszak eljövetelével sem változott, a regényen alapuló videojátékok hihetetlen népszerűségnek örvendenek. Például a Koei nevű japán cég Sangokushi *(A három királyság krónikája)* című stratégiai játékának 1985-ös debütálása óta tizennégy verziója és még ennél is több speciális kiadása jelent meg, a taiwani UserJoy által kifejlesztett *Sanguoqun yingzhuan (A három királyság legendája)* hét hagyományos és három online kiadást ért meg eddig. Az utóbbi évek egyik legnépszerűbb kínai offline játéka is a regényből merített: az először 2008-ban megjelent *Sanguosha (A három királyság gyilkosai)* nevű kártyajáték, amelyben a regény szereplőinek megfelelő karaktereket kapnak a játékosok, Kínán belül és kívül is fanatikus rajongótáborra tett szert.

A felnőttek a regényt stratégiai kézikönyvként forgatják, hasonlóan a *Sunzi bingfa (A háború művészete)* című ókori műhöz. Tudjuk például, hogy Mao Zedongnak (Mao Ce-tung), a Kínai Népköztársaság megalapítójának gyerekkora óta egyik kedvenc könyve volt *A három királyság története*, s hogy sokat merített belőle a párt gerillaháborúinak idején. Manapság vállalatok továbbképzésein és értekezletein az üzleti stratégia alakításához szokták inspirációként használni a könyvet.

*A három királyság*ot vagy egyes epizódjait számos sorozat és film dolgozta fel, ezek közül a magyar nézőkhöz John Woo *A vörös szikla* című látványos alkotása jutott el (jellemző a kulturális különbségekre és a regény ismertségére, hogy az egyetlen csatát bemutató 2008–2009-es filmnek Ázsiában egy több mint négyórás, kétrészes változata került forgalomba, míg a világ többi részén egy rövidített, egyrészes verzió).

A három királyság története a kínai nyelvre is hatott, számos olyan szólás, helyzetmondat van, amely a regényre vezethető vissza. „Emlegesd Cao Cao-t, s Cao Cao megjelenik" – mondják, amikor váratlanul feltűnik az a személy, akiről éppen beszélnek. „Liu Bei kölcsönveszi Jing tartományt – kölcsönveszi, de nem adja vissza" – hangzik el, ha valaki úgy kér kölcsön valamit, hogy sejthető, esze ágában sincs visszaadni. Ha valaki nyilvánvalóan valami álnok tervet forral, ezt mondják: „Az utcán is mindenki tudja, hogy mit akar Sima Zhao". Az utalásokon kívül a regény egy-egy mondata is szállóigévé vált, ilyen például a már idézett kezdőmondat, vagy az őszibarackos kertben elhangzott eskü szövege, mely szerint „Nem állítjuk, hogy egy napon és egyazon évben születtünk, de azon vagyunk, hogy ugyanazon a napon haljunk meg". A példákat hosszan lehet sorolni. Kevés konkrét irodalmi mű van, amely oly mértékben gazdagította volna a kínai nyelvet, mint *A három királyság*.

A magyar könyvkiadás mindeddig adós maradt a világ legnépszerűbb történelmi regényének, *A három királyság történetének* elérhetővé tételével a magyar olvasók számára, így a jelen kötet régi hiányosságot pótol. A nagy 20. századi sinológus, Ecsedy Ildikó még az 1960-as években lefordította az első hat fejezetet, s ez 1987-ben és 1997-ben meg is jelent az MTA Orientalisztikai Munkaközösség gondozásában, de a vékony füzetecske épphogy csak ízelítőt adott a könyv tartalmából. Kína „négy nagy klasszikus regénye" közül *A három királyság* volt az egyetlen, amelynek korábban nem jelent meg magyar fordítása. Örömteli fejlemény, hogy a jelen kötettel végre ez a nagy mű is olvashatóvá vált magyarul. Mivel a regény a mai napig óriási hatással van a kínai kultúrára, a taktikai és stratégiai gondolkodásra – legyen szó politikáról, üzletről, barátságról vagy a mindennapi élet kisebb-nagyobb ügyeiről –, megismerésével közelebb kerülhetünk Kína és a kínaiak megértéséhez. Ez pedig különösen fontos most, hogy a Középső Birodalom visszanyerte régi vezető szerepét Kelet-Ázsiában, sőt immár globális befolyásra tett szert, s gazdaságilag, politikailag, katonailag és kulturálisan új virágkorát éli.

XIANBEI
XIYU
XIONGNU
WUHUAN
QIANG
LIANG
BING
JI
YOU
QING
YAN
XU
SILI
YU
JING
YANG
YI
Jiuyuan
Wuwei
(Xiliang)
(Liangzhou)
Shanglu
Jinyang
(Bingzhou)
Liucheng
Xiangping
Liaodong
Lulong
Yuyang
Liaoxi
Dai
Fanyang
Ji(cheng)
(Youzhou)
Beiping
Zhongshan
Zhuo
Anxi
Hejian
Bohai
Changshan
Anping
Nanpi
Julu
Pingyuan
Guangzong
Laihuang
Linzi
(Qingzhou)
Donglai
Maocheng
Handan
Jinan
Xiami
Beihai
Yangping
Taishan
Shangdang
Yejun
Ye(cheng)
(Jizhou)
Jibei
Langye
Puyang
Liyang
Dongjun
(Yanzhou)
Henei
Boma
Wuchao
Juye
Shanyang
Donghai
Xiapi
Hedong
Anyi
Chiyang
Xianyang
Lintao
Jingzhao
Hongnong
Luoyang
Guandu
Chenliu
Changsshe
Henan
Yangcheng
Xuchang
Xiaopei
Pengcheng
(Xuzhou)
Changan
Yingchuan
Chencheng
Nanyang
Bowang
Wancheng
Gucheng
Runan
Shouchun
(Yangzhou)
Hanzhong
Anzhong
Jiujiang
Moling
(Jianye)
Dongcheng
Guangling
Xinye
Que
Dantu
Fancheng
Xiangyang
(Jingzhou)
Shucheng
Niuzhu
Wu(jun)
Yicheng
Lujiang
Wucheng
Chengdu
(Yizhou)
Jiaxing
Jiangling
Jiangxia
Fuchun
Dangyang
Fankou
Xiakou
Kuaiji
Hukou
Chaisang
Wushang
Baqiu
Yuzhang
Hanshou
Changsha
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
0
100

Az elülső térkép hátoldalán található kép Dai Jin (1388-1462) alkotása, címe: Három látogatás Zhuge Liang viskójánál.

A hátsó térkép hátoldalán található kép ismeretlen Ming korabeli festő művének részlete, címe: Kongming (Zhuge Liang) elhagyja a hegyeket.

Gebi Shamo
(Góbi sivatag)
Ordos Gaoyuan
(Ordosz fennsík)
Hexi Zoulang
(Hexi folyosó)
Qilian
hegység
Baitan hágó
Zhong
hegy
Bo Hai
(Pohaj tenger)
Huang He
(Sárga folyó)
Huang He
(Sárga folyó)
Huang He
(Sárga folyó)
Daixing
hegy
Daigu szoros
Zhang
folyó
Beimang
hegy
Fu
folyó
Shandong hegység
Langye hegy
Liang
hegy
Tai hegy
Si
folyó
Ji
folyó
Maling hegy
Wei
folyó
Hulao szoros
(Tigrisverem)
Xiao szoros
Mangdang
hegy
Hangu
szoros
Hua
hegy
Song hegy
Huanyuan
szoros
Zhouzhi
hegy
Luo
folyó
Yuan hegy
Yu
folyó
Yin
folyó
Ji
folyó
Wu
szoros
Tan
folyó
Boling
átkelő
Han folyó
Huai folyó
Yangtze
(Kék folyó)
Dajiang
(Nagy folyó)
Chao tó
Tai tó
Jing
hegy
Xiang folyó
(Han folyó)
Sichuan Pendi
(Szecsuáni medence)
Dajiang
(Nagy folyó)
Qiantang
folyó
Dongting tó
Poyang tó
Dajiang
(Nagy folyó)
Huang Hai
(Sárga tenger)
ingzang Gaoyuan
(Tibeti fennsík)
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
0
100
250

Ha a birodalom hosszú ideig széthasadt, biztosan egyesülni fog, ellenben ha régóta egységes, szét fog hullani. Így megy ez már ősidők óta. Amikor a Zhou dinasztia uralma meggyengült, hét egymással versengő és háborúzó fejedelemség alakult ki, mígnem Qin birodalma győzedelmeskedett. Ám miután ennek végzete is beteljesedett, Chu és Han kezdett harcba az elsőségért. E küzdelemből Han került ki győztesen.

Han szerencsecsillaga akkor kezdett emelkedni, amikor Liu Bang, a Legfőbb Ős elpusztította a Fehér Kígyót, hogy magasba emelhesse a felkelés lobogóit. Rövid időn belül az egész birodalom övé lett, s e nagyszerű örökség kétszáz évig kézről-kézre járt a Han uralkodók között, egészen Guangwu idejéig, kinek neve középen található a Hanok hosszú sorában. Uralma alatt Wang Mang felkelői okoztak riadalmat, ám a császárnak végül sikerült helyreállítania a birodalom egységét, majd újabb kétszáz év telt el. Ekkor került trónra Xien császár, aki arra kárhoztatott, hogy lássa birodalma három részre szakadásának, s annak az időszaknak a kezdetét, melyet a történelem a Három Királyság korának nevez.

A zűrzavarba történő alászállást meggyorsította Xien császár két elődje, Huan és Ling császár uralkodása, akik a második század közepén ültek a sárkánytrónuson. Előbbi nem törődött udvarának jó tanácsadóival, hanem csak a palota eunuchjait fogadta bizalmába.[1] Halála után az uralkodói jogart Lingre hagyta, kinek bizalmasai Dou Wu generális és a birodalmi őrző,[2] Chen Fan voltak. Ők ketten, elborzadva az eunuchok becstelenségeitől az államügyekben, tervet szőttek azok elpusztítására. Ám Cao Zhie-t, a főeunuchot nem volt könnyű félreállítani. A terv kiszivárgott, s a két megbízható tanácsost, Dou Wu-t és Chen Fant kivégezték, az eunuchok pedig minden korábbinál nagyobb hatalomra tettek szert.

Uralkodása, a Megalapozott Nyugalom[3] második évében történt, annak negyedik hónapjában, teliholdkor, hogy Ling császár nagy pompával az Erény Csarnokába indult. Amint a trónus felé közeledett, süvítő forgószél támadt az egyik sarokból és lám, a tető gerendáiról hatalmas, fekete kígyó siklott alá, majd éppen a trónra tekeredett fel. Az uralkodó ájultan esett össze. A hozzá legközelebb állók sietve felkapták és palotájába vitték, míg az udvaroncok szétszóródtak és elmenekültek, a kígyó pedig eltűnt.

Ezután borzalmas vihar tört ki, mennydörgés, jégeső és záporok áradata tombolt éjfélig, pusztítást okozva mindenütt. Két évvel később a fővárost, Luoyangot földrengés rázta meg, mialatt a tengerparton hatalmas szökőár söpört végig, magával ragadva a tenger mentén élőket. Tíz évvel később, mikor az uralkodói címet Sugárzó Harmóniára változtatták, újabb rossz előjelet jegyeztek fel: néhány tyúk kukorékolni kezdett. Olyan csoda volt ez, mely csupán az eunuchok államügyekbe történő beavatkozására utalhatott.[4] A hatodik hónap újholdjakor több mint száz arasz hosszú,[5] sötéten

ELSŐ FEJEZET

HÁROM HŐS TESTVÉRISÉGET FOGAD LAKOMÁJUKON, AZ ŐSZIBARACKKERTBEN. LÁZADÓK LEGYŐZÉSE A HARCMEZŐKÖN

宴桃園豪傑三結義
斬黃巾英雄首立功

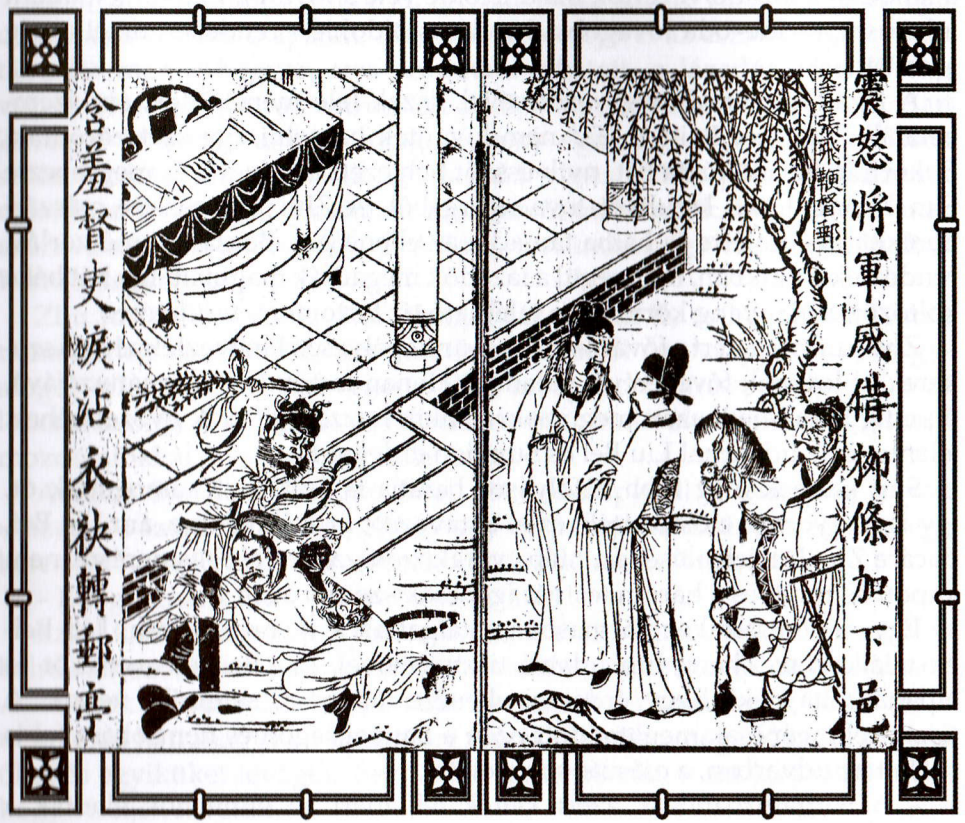

Zhang Fei a császári megbízottat ütlegeli.

kitüntetésre szántak. Köztük volt Liu Bei is, akit Anxi járás elöljárójává tettek, ő pedig testvéreivel együtt sietve el is indult oda. Ám még előtte feloszlatta hadseregét és az embereket hazaküldte falvaikba. Csupán mintegy húsz katonát tartott meg magánál kíséretként.

A három testvér nemsokára meg is érkezett Anxiba, ahol hamarosan megújította a járás irányítását és olyan bölcsen kormányzott, hogy egy hónap múlva már semmiféle törvénysértés nem fordult elő, a nép pedig igen jó szívvel viseltetett irántuk. Ők hárman tökéletes egyetértésben éltek, egy asztalnál ettek és egyazon fekhelyen is aludtak. Amikor Liu Bei a nép ügyes-bajos dolgaival foglalkozott, Guan Yu és Zhang Fei ekkor is mellette állt és akár naphosszat a segítségére volt.

Alig négy hónap telt el így, amikor császári leirat érkezett, arról szólván, hogy csökkenteni fogják az elöljárók számát, akik a lázadók elleni hadjáratban szerezték tisztségeiket. Liu Bei tartott tőle, hogy ő is az elbocsátottak közé fog tartozni. Ahogy a vizsgálatot végző császári megbízott – név szerint Du Biao – megérkezett, Liu Bei elébe ment egészen a járás határáig, ám udvarias hódolata nem talált viszonzásra. A megbízott nyeregben maradt, s csupán ostorával intett neki. Guan Yu és Zhang Fei – akik természetesen testvérükkel tartottak – alig bírták türtőztetni haragjukat, sőt, hamarosan még rosszabb is történt.

A megbízott, amint szálláshelyére ért, ott a díszemelvényt foglalta el, míg Liu Bei szolgálatkészen állva maradt mellette. Hosszú idő elteltével Du Biao az alábbi kérdést intézte hozzá:

– Honnan is származol, Liu elöljáró?

– Jing herceg leszármazottja vagyok Zhongshanból – felelte neki Liu Bei –, mióta először megütköztem a Sárgaturbánosokkal Zhuo vidékén, azóta legalább két tucat küzdelemben vettem részt ellenük. E csatákban szerzett szerény érdemeimért kaptam jelenlegi tisztségemet.

– Hazudsz származásodról és szolgálataidról tett kijelentésed sem igaz! – ordított rá a megbízott – Az udvar pedig arra utasított engem, hogy tisztítsam meg az elöljárók sorait a hozzád hasonló, alacsony sorból származó, kétes jellemű alakoktól!

Liu Bei erre csak motyogott valamit magában, majd távozott. Amikor visszatért elöljárói helyére, rögtön tanácskozást hívott össze.

– Ez a gőgös viselkedés a megbízott részéről bizonyosan azt jelenti, hogy szeretné, ha lefizetnéd – mondták a tanácstagok.

– Soha egyetlen szalmaszállal sem károsítottam meg népemet – állította erre Liu Bei –, honnan vegyek akkor most pénzt, amivel megajándékozhatnám?

A következő napon a megbízott színe elé rendelte a járás alacsonyabb rangú tisztségviselőit, s arra kényszerítette őket, hogy Liu Bei ellen vall-

[12] Egy másik változat szerint a nagybácsi szidalmazni kezdte, mondván, ne beszéljen esztelenségeket, mert még tönkreteszi a családot.
[13] Guan Yu vörös arcszínére egy Song dinasztia korából származó történet igyekszik magyarázatot adni: miután végzett a korrupt tisztségviselővel, és szabadon engedte annak áldozatait, Guan Yu egy taoista szentélyben lelt menedékre. A pap rávette, hogy mosson arcot egy közeli forrásban. A víztől arca vörössé vált, így üldözői nem ismerték fel.
[14] Bizonyos források forradalmi jellegűnek tüntetik fel Guan Yu fellépését a romlott tisztségviselő ellen, mivel a Sárgaturbánosok éppen ilyen tetteket hajtottak végre.
[15] Barackérés ideje az eskütételek rituális időszaka volt.
[16] A lóáldozat minden bizonnyal nem Han, hanem idegen eredetű volt. A Xiongnu népek például paripákat áldoztak a mennyeknek. Fehér ló (*baima*) feláldozásáról számol be Lü császárnő egyik ellenfele is, Wang Ling miniszter. Liu Bang fehér lovat áldozott, majd általános parancsba adta, hogy amennyiben bárki olyan kerül a trónra, aki nem a Liu család tagja, az egész birodalomnak meg kell támadnia őt. Míg lovat az égnek, ökröt általában a földnek áldoztak.
[17] A *jin* körülbelül 600 grammnak, a *liang* pedig nagyjából 37 grammnak felel meg.
[18] Feltételezések szerint a kovácsolás során hullámos damaszkolt minta jelent meg a penge felszínén. Guan Yu fegyverét *yang* energia élteti. A Zöld Sárkány a mennybolt keleti negyedének elnevezése, ahonnan a természet megújító erői naponta feltűnnek.
[19] Az őrségek napnyugtakor kezdődnek és mindegyik két órás.
[20] „Cao Cao úgy jön-megy, mint a szél".

MÁSODIK FEJEZET

[1] A démoni erők megidézésére szolgáló sámán rítus részeként a haj kibontása a császári fennhatósággal szembeni dacot is kifejezheti. Az állati tetemek és széklet felhasználása a természetfeletti ellenfelek legyőzése érdekében szintén ősi gyakorlat volt.
[2] A három lázadó vezér által felvett cím megfelel a három *sangong*nak, az uralkodó legközelebbi bizalmasainak, akiket szintén az éggel, a földdel és az emberekkel azonosítottak. A Han korszak végére azonban inkább csupán szimbolikus intézmény volt valódi hatalom nélkül.
[3] A harci szekerek és lovasság vezére a második legfontosabb katonai titulus volt a korszakban. A Repülő Lovasság generálisa címmel volt egyenértékű. Ez utóbbit először a Xiongnu területre történő első merész behatolást követően adományozták.

[4] Léteznek másfajta változatai e híres jelenetnek: az egyik szerint maga Liu Bei verte meg a császári megbízottat, egy másikban Zhang Fei a helyi vezetőség megölését követően agyonveri a felügyelőt Liu Bei jelenlétében, majd holttestét megcsonkítják.
[5] Liu Yu 188-ban történő kinevezése fordulópontot jelentett a Han intézményrendszer történetében, mivel a központi kormányzat azon törekvésének végét jelezte, hogy annyi katonai méltóságot tartson fenn magának, amennyit csak tud, így akadályozván meg a tartományi és még kisebb területi egységek erőinek megnövekedését.
[6] Udvari hivatalnokok és uralkodói családok temetkezési helye.
[7] A Han időszak alatt többször is viszálykodás tört ki a császárné családja és az udvari eunuchok között. Korszakunkban utóbbiak győzedelmeskedtek, így mondható, hogy a Keleti Han kor vége nekik köszönhető. Ugyanakkor He Jin halála rántotta magával a dinasztiát is, mert ő hivatott csapatokat a fővárosba távoli tartományokból.

HARMADIK FEJEZET

[1] Lu Zhi Liu Bei egyik tanára volt. Igaztalanul megvádolták, hogy nem harcolt a lázadók ellen és ketreces kocsiba helyezték. Később elégtételt kapott és visszahelyezték korábbi rangjára.
[2] Ezt a palotát a császárnénak jelölték ki, Keleti Palota néven is ismert.
[3] He Jin egyszerre volt fivére és alattvalója.
[4] Ez az ősi uralkodói temető egészen a Zhou dinasztia idejéig nyúlik vissza és Luoyang északi részén helyezkedik el.
[5] Yuan Shao és Chunyu Qiong a Nyugati Kert Nyolc Parancsnoka közé tartozott. Ezt a csoportosulást Ling császár hozta létre 188-ban, eredetileg Jian Shuo eunuch vezetésével, Bian herceg támogatói ellen. Cao Cao is közéjük tartozott később.
[6] A palota területén belül kardot viselni főbenjáró vétségnek számított.
[7] A leírások szerint a paripa kivételes állat volt: egész testét „vérfoltok" borították. (Valószínű, hogy vért izzadó *Dayuan* hátas volt. E paripák elnevezésüket *Dayuan* közép-ázsiai tartományról kapták, amelynek központi települése a Nagy Sándor alapította Khujand, eredeti nevén Alexandria Eschate (a Legtávolabbi Alexandria). Képességeiket tekintve az itt tenyésztett lovak a híres thesszáliai hátasokat is felülmúlták, így drága luxusterméknek számítottak. Sörénye és farka tűz színében játszott. Mégsem csupán ezek és gyorsaság miatt nevezték Rőt Nyúlnak, hanem mert vadászatra használt paripa volt, h nyulat látott, azonnal megállt és addig mozdulatlan maradt, míg lovasa ner „utasította" ismét mozgásra, így nyújtván lehetőséget a biztosabb nyíllövés re. Éppen emiatt néha nem Rőt Nyúlnak, hanem Nyúlvadásznak nevezték.

Gan Ji (Kan Csi) 干吉 (? – 200) Taoista szerzetes. Bizonyos helyeken Yu Ji (Jü Csi) néven szerepel, a zavart a két írásjegy (gan 干, yu 于) hasonlósága okozhatta. A valóságban szellem nem zaklatta halálra Sun Ce-t, már csak azért sem, mert Sun Ce nagy valószínűséggel nem végeztette ki őt. Ellenben elképzelhető, hogy érkezett egy ilyen nevű sarlatán Wu-ba, s ő végzett Sun Ce-vel. (29. fejezet.)

Gao Gan (Kao Kan) 高幹 (Yuancai) (? – 206) Yuan Shao unokaöccse, igen jó hadvezér. Legyőzte Li Diant és Yue Jint a Huguan szorosnál. (31. fejezet.)

Gao Lan (Kao Lan) 高覽 (? – ?) Eredetileg Yuan Shao egyik harcosa. Később Zhang He-val együtt átáll Cao Cao-hoz, s Wei-t szolgálja a továbbiakban. (22. fejezet.)

Gao Shun (Kao Sun) 高順 (? – 198) Lü Bu szolgálatában álló hadvezér. Számos csatában kitüntette magát ura oldalán, ám végül Xiahou Dun legyőzte őt. Sorsa a valóságban is úgy alakult, ahogy a regényből kiderül. (11. fejezet.)

Geng Wu (Keng Vu) (Wenwei) (? – 191) Han Fu alatt szolgáló tisztségviselő, városés palotaőrség parancsnok. Ellenezte, hogy ura megadja magát. Végzete Yuan Shao keze által éri. A valóságban nem kísérelte meg megölni Yuan Shao-t. (7. fejezet.)

Gong Du (Kung Tu) 龔都 (? – 201) Egykori Sárgaturbános vezér. Később Liu Bei-hez csatlakozott, majd valóban vereséget szenvedett Cao Cao csapataitól, ám nem a valóságban nem halt meg az ütközetben, csupán szétszórták az erőit, miután Liu Bei Liu Biao-hoz menekült. (26. fejezet.)

Gong Jing (Kung Csing) 龔景 (? – ?) Qingzhou kormányzója a Sárgaturbános lázadók támadása idején. Semmiféle történeti feljegyzés nincs róla. (1. fejezet.)

Gongsun Du (Kungszun Tu) 公孫度 (Shengji) (kb. 150 – 204) Han hadvezér, aki Liaodong központtal független kormányzatot állított fel. A hadakozást igencsak kedvelő hadúr volt. Utódja fia, Gongsun Kang lett. (33. fejezet.)

Gongsun Kang (Kungszun Kang) 公孫康 (? – kb. 220) Liaodong kormányzója, a Yuan fiak végzete. Fejüket elküldte Cao Cao-nak, amiért jelentős jutalomban részesült. A későbbiekben kiterjesztette hatalmát a mai Korea bizonyos területeire is. (33. fejezet.)

Gongsun Yue (Kungszun Jüe) 公孫越 (? – 191) Gongsun Zan öccse, seregeinek egyik parancsnoka. Küldöttként is alkalmazták Yuan Shu-hoz. A valóságban nem úgy végezte, ahogy a regényben, hanem a yangchengi csatában, Sun Jiant segítve halt meg. (7. fejezet.)

Gongsun Zan (Kungszun Can) 公孙瓒 (Bogu) (? – 199) A Han dinasztia korának végén élő hadúr, aki sokáig a birodalom északi és keleti határait védte az ellenséges törzsektől. Lovasságával 191-ben csatlakozott a Dong Zhuo ellen fellépő szövetséghez. Fehér Lovas Generálisnak is nevezték, mert válogatott lovassága kizárólag fehér hátasokat használt a fehér paripát szent állatnak tartó törzsi ellenfelei megfélemlítésére. (1. fejezet.)

Gu Yong (Ku Jung) 顧雍 (Yuantan) (168 – 243) Cai Yong egyik tanítványa, kiváló tisztségviselő. Zhang Hong rábeszélésére állt a Sun család szolgálatába, s később Wu főminisztere lett. (29. fejezet.)

Guan Ding (Kuan Ting) 關定 (? – ?) Guan Ping atyja, kitalált személy. Elszállásolta Guan Yu-t, míg Sun Qian Yuan Shao-hoz igyekezett. Tiszteletreméltó földműves. (28. fejezet.)

Guan Hai (Kuan Haj) 管亥 (? – 193) Sárgaturbános lázadó vezér. Beihai ostromába fogott történetünk idején. A valóságban nem úgy végezte, mint a regényben, hanem az erősítés érkeztekor felhagyott a támadással és visszavonult. (11. fejezet.)

Guan Ning (Kuan Ning) 關寧 (? – ?) Guan Ping fivére. Még diák volt, mikor Guan Yu a birtokukra érkezett. (28. fejezet.)

Guan Ping (Kuan Ping) 關平 (178 – 219) A regény szerint Guan Yu fogadott fia, a valóságban azonban a hős biológiai atyja volt az ifjúnak. Ezen kívül nem Sun Quan végeztette ki, hanem Lu Meng. (28. fejezet.)

Guan Yu és Zhou Cang

Guan Yu (Kuan Jü) 關羽 (Yunchang) (160? – 220) Liu Bei másik fogadott fivére, kiváló hadvezér és harcos, a becsületére roppant kényes férfiú. Halála után szobrot állítottak neki, s azóta egyfajta istenségként tisztelik, képmása sok helyen megtalálható, nagy tiszteletnek örvend. Nem csupán a harc, hanem az irodalom, az igazság, a rend, sőt, a párbajok védelmező istensége is. (1. fejezet.)

Guan Zhong (Kuan Csung) 管仲/Guan Yiwu (Kuan Ji-Vu) 管夷吾 (Kr. e. 725 – Kr. e. 645) Qi állam hírneves főminisztere a Tavasz és Ősz Korszakában. Huan herceg Qi uralkodója szolgálatában számos rendelkezésével roppantul megerősítette az országot. Őt tartják a Guanzi enciklopédia szerzőjének is, ám az valójában jóval később, a Hadakozó Fejedelemségek Korában született. (36. fejezet.)

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ 13

ELSŐ FEJEZET - HÁROM HŐS TESTVÉRISÉGET FOGAD LAKOMÁJUKON, AZ ŐSZIBARACKKERTBEN. LÁZADÓK LEGYŐZÉSE A HARCMEZŐKÖN 25

MÁSODIK FEJEZET - ZHANG FEI MEGBÜNTET EGY CSÁSZÁRI MEGBÍZOTTAT. HE JIN AZ EUNUCHOK MEGÖLÉSÉT TERVEZGETI 41

HARMADIK FEJEZET - DONG ZHUO GENERÁLIS LETORKOLLJA DING YUANT A WENMING KERTBEN. LI SI LEFIZETI LÜ BU-T 61

NEGYEDIK FEJEZET - AZ URALKODÓ TRÓNFOSZTÁSA, CHEN-LIU HERCEGE AZ ÚJ CSÁSZÁR. ÖSSZEESKÜVÉS DONG ZHUO ELLEN, CAO CAO AJÁNDÉKA 79

ÖTÖDIK FEJEZET - CAO CAO A BIRODALOM HATALMASAIHOZ FORDUL TÁMOGATÁSÉRT, HÍVÓ SZAVÁT SOKAN MEGHALLJÁK. EGY HADSEREG VERESÉGE: A HÁROM FIVÉR ÖSSZECSAP LÜ BU-VAL 95

HATODIK FEJEZET - A FŐVÁROS FELGYÚJTÁSA: DONG ZHUO SZÖRNYŰSÉGET KÖVET EL. SUN JIAN A JÁDE PECSÉTET REJTEGETI ÉS ÁRULÁST TERVEZ 113

HETEDIK FEJEZET - YUAN SHAO GONGSUN ZAN ELLEN HARCOL A PAN FOLYÓNÁL. SUN JIAN LIU BIAO-T TÁMADJA A NAGY FOLYÓN ÁT 127

NYOLCADIK FEJEZET - WANG YUN OKOSAN ALKALMAZZA A LÁNCOLAT-TERVET. DONG ZHUO BOTRÁNYT KELT A FŐNIX PAVILONBAN 143

KILENCEDIK FEJEZET - LÜ BU MEGÖLI DONG ZHUO-T ÉS SEGÍT ELFOJTANI A ZAVARGÁST. JIA XU TANÁCSÁRA LI JUE TÁMADÁST INDÍT A FŐVÁROS ELLEN 159

TIZEDIK FEJEZET - MA TENG HADSEREGET SZERVEZ, HOGY LESZÁMOLJON A LÁZADÓKKAL. CAO CAO ATYJA HALÁLÁNAK MEGBOSSZULÁSÁRA INDUL 177

TIZENEGYEDIK FEJEZET - LIU BEI MEGMENTI KONG RONGOT BEIHAI-NÁL. LÜ BU LEGYŐZI CAO CAO-T PUYANG MELLETT 193

TIZENKETTEDIK FEJEZET - TAO QIAN HARMADSZOR IS FELAJÁNLJA YOUZHOU-T LIU BEI-NEK. CAO CAO HATALMAS KÜZDELEMBEN VISSZAFOGLALJA YANZHOU-T LÜ BU-TÓL 213

TIZENHARMADIK FEJEZET - LI JUE ÉS GUO SI EGYMÁSSAL VIASKODNAK CHANGANNÁL. A CSÁSZÁR ANYI-T TESZI MEG ÚJ FŐVÁROSÁVÁ 229

TIZENNEGYEDIK FEJEZET - CAO CAO XUCHANGBA KÖLTÖZTETI AZ UDVART. LÜ BU ÉJSZAKA ÜT RAJTA XUZHOU-N 249

TIZENÖTÖDIK FEJEZET - TAISHI CI A BARÁTSÁG KEDVÉÉRT ÁDÁZ HARCBA BONYOLÓDIK. SUN CE VERSENGÉSBE KEZD YAN BAIHU-VAL, A FEHÉR TIGRIS KIRÁLLYAL 269

TIZENHATODIK FEJEZET - LÜ BU ÍJÁSZMUTATVÁNYA. CAO CAO VERESÉGET SZENVED A YU FOLYÓNÁL 291

TIZENHETEDIK FEJEZET - YUAN SHU HÉT RÉSZRE OSZTOTT SEREGGEL MENETEL KELETNEK. CAO CAO HÁROM GENERÁLIS CSAPATAIT EGYESÍTI, HOGY FELVEGYE ELLENE A HARCOT 311

TIZENNYOLCADIK FEJEZET - MEGFOGADVÁN A JÓ TANÁCSOT ZHANG XIU ELSŐPRŐ GYŐZELMET ARAT. A CSATAMEZŐN VITÉZKEDVE XIAHOU DUN ELVESZTI EGYIK SZEMÉT 327

TIZENKILENCEDIK FEJEZET - CAO CAO XIAPI-NÉL HARCOL. LÜ BU ÚTJA VÉGÉRE ÉR A FEHÉR KAPU TORONYNÁL 341

HUSZADIK FEJEZET - CAO CAO VADÁSZEXPEDÍCIÓT SZERVEZ XUTIANBE. DONG CHENG, A „BIRODALMI NAGYBÁCSI" TITKOS PARANCSOT KAP A PALOTÁBAN 361

HUSZONEGYEDIK FEJEZET - CAO CAO EGY SZILVÁSKERTBEN HŐSÖKRŐL BESZÉL. GUAN YU ELBÁNIK CHE ZHOUVAL S VISSZASZERZI XUZHOU-T 377

HUSZONKETTEDIK FEJEZET - YUAN SHAO ÉS CAO CAO IS A HARCTÉRRE VONUL. GUAN YU ÉS ZHANG FEI ELFOG KÉT ELLENSÉGES GENERÁLIST 393

HUSZONHARMADIK FEJEZET - MI HENG KIBÚJIK RUHÁIBÓL ÉS KIROHAN AZ ÁRULÓK ELLEN. JI PING MEGESKÜSZIK, HOGY MEGÖLI A FŐMINISZTERT 411

HUSZONNEGYEDIK FEJEZET - CAO CAO MEGÖLI DONG ÚRHÖLGYET, A CSÁSZÁR HITVESÉT. LIU BEI YUAN SHAOHOZ MENEKÜL, MIUTÁN VERESÉGET SZENVED CAO CAOTÓL 431

HUSZONÖTÖDIK FEJEZET - OSTROM ALATT ÁLLVA A TU HEGYSÉGBEN GUAN YU HÁROM FELTÉTELT SZAB. CAO CAO BOMA-NÁL CSODÁNAK LESZ SZEMTANÚJA 443

HUSZONHATODIK FEJEZET - YUAN SHAO VERESÉGET SZENVED, ELVESZÍTI LEGKIVÁLÓBB HADVEZÉREIT. GUAN YU LEMOND TISZTSÉGÉRŐL ÉS MEGSZABADUL CAO CAO AJÁNDÉKAITÓL 459

HUSZONHETEDIK FEJEZET - GUAN YU, A CSODÁLATOS SZAKÁLLÚ, EZER LI TÁVOLSÁGOT UTAZIK. EKÖZBEN HAT GENERÁLISSAL VÉGEZ ÖT HEGYSZOROSON KERESZTÜL 473

HUSZONNYOLCADIK FEJEZET - GUAN YU KIVÉGZI CAI YANGOT, ÍGY A FIVÉREK KÉTSÉGEI ELOSZLANAK. TALÁLKOZÁS GUCHENGNÉL: ÚR ÉS KÖVETŐJE ISMÉT EGYMÁST ERŐSÍTIK 491

HUSZONKILENCEDIK FEJEZET - DÉL IFJÚ URA, SUN CE DÜHÉBEN VÉGEZ GAN JI-VEL. A ZÖLDSZEMŰ FIÚ, SUN QUAN ÁTVESZI A HATALMAT DÉLKELET FELETT 509

HARMINCADIK FEJEZET - YUAN SHAO NEM HALLGAT A JÓ TANÁCSRA, ÍGY VEZÉREKET ÉS MAGTÁRAKAT VESZÍT. CAO CAO KIVÁLÓ HADITERVVEL DIADALMASKODIK GUANDU-NÁL 527

HARMINCEGYEDIK FEJEZET - CAO CAO GYŐZELMET ARAT YUAN SHAO FELETT CANGTINGNÉL. LIU BEI MENEDÉKET KERES LIU BIAO-NÁL JINGZHOU-BAN 547

HARMINCKETTEDIK FEJEZET - YUAN SHANG A JIZHOU FELETTI URALOMÉRT KÜZD. XUN YOU AZT TERVEZI, HOGY KIÁRASZTJA A ZHANG FOLYÓT 563

HARMINCHARMADIK FEJEZET - EGY ELŐZÉKENY HARCOS, CAO PI FELESÉGÜL VESZI ZHEN ÚRHÖLGYET. EGY KIHUNYÓ CSILLAG, GUO JIA ALÁSZÁLL LIAODONGBAN 581

HARMINCNEGYEDIK FEJEZET - CAI ÚRHÖLGY KIHALLGAT EGY TITKOT A SZÍNFALAK MÖGÖTT. LIU BEI ÁTUGRAT EGY FOLYAMOT 599

HARMINCÖTÖDIK FEJEZET - LIU BEI TALÁLKOZIK EGY REMETÉVEL NANZHANGNÁL. SHAN FU EGY NEMES ÚRRA LEL XINYE-BEN 615

HARMINCHATODIK FEJEZET - SHAN FU HADITERVE FAN-CHENG ELFOGLALÁSÁRA. SHAN FU TÁVOZIK ÉS ZHUGE LIANGOT AJÁNLJA 629

HARMINCHETEDIK FEJEZET - SIMA HUI EGY TUDÓST AJÁNL LIU BEI-NEK. LIU BEI HÁROMSZOR IS ELLÁTOGAT AZ ALVÓ SÁRKÁNY HEGYSÉGBE 643

HARMINCNYOLCADIK FEJEZET - ZHUGE LIANG HÁROM KIRÁLYSÁG TERVEIT SZÖVI. SUN QUAN MEGTÁMADJA XI-AKOU-T, HOGY BOSSZÚT ÁLLJON ATYJÁÉRT 661

HARMINCKILENCEDIK FEJEZET - JINGZHOU-BAN LIU BIAO FIA HÁROMSZOR IS JÓ TANÁCSÉRT KÖNYÖRÖG. BOWANG-NÁL ZHUGE LIANG MESTER ELSŐ CSATÁJÁT IRÁNYÍTJA 679

NEGYVENEDIK FEJEZET - CAI ÚRHÖLGY JINGZHOU FELADÁSÁRÓL TÁRGYAL CAO CAO-VAL. ZHUGE LIANG FELÉGETI XINYE-T 695

JEGYZETEK 711

FÖLDRAJZI ÉS POLITIKAI NEVEK JEGYZÉKE 747

NÉVMUTATÓ 755

UTÓSZÓ 821

AJÁNLOTT IRODALOM 825

TÉRKÉPEK 827

HÁROM KIRÁLYSÁG

三國演義